

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – ŘÍJEN 2012

1. 10. ve 23.00 SELČ
15. 10. ve 22.00 SELČ
30. 10. ve 21.00 SELČ

Platí na celém území ČR

PLANETY

Merkur – koncem měsíce večer nízko nad JZ
Venuše – na ranní obloze
Mars – večer nízko nad JZ
Jupiter – viditelný celou noc kromě večera
Saturn – nepozorovatelný
Uran – celou noc na rozhraní souhvězdí Ryb a Velryby
Neptun – v první polovině noci ve Vodnáři

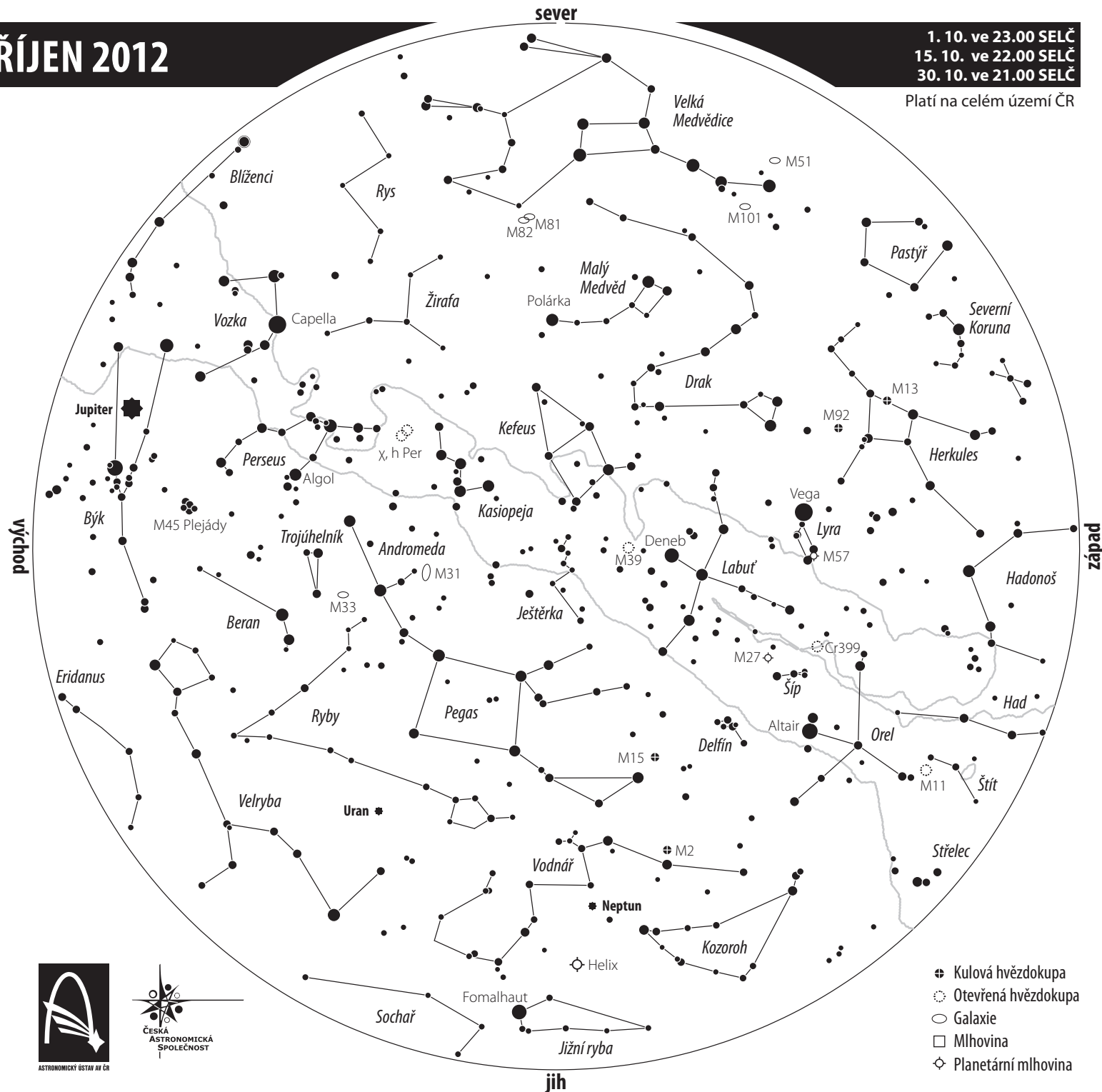
ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

1. Merkur v konjunkci se Spicou (teleskopicky)
3. Venuše v těsné konjunkci s Regulem (na ranní obloze)
4. Měsíc nedaleko Plejád
5. Měsíc v apogeju (nejdále od Země – 405 160 km)
5. Merkur v konjunkci se Saturnem
5. Měsíc nedaleko Jupiteru
8. Měsíc v poslední čtvrti (7.33 UT)
12. Měsíc nedaleko Venuše
15. Měsíc v novu (12.02 UT)
17. Měsíc v perigeju (nejblíže Zemi – 360 672 km)
17. Měsíc u Merkuru – za soumraku nízko nad JZ
18. Měsíc u Marsu – za soumraku nízko nad JZ
21. Maximum meteorického roje Orionid – maximální hodinová frekvence je 20 meteorů za hodinu
22. Měsíc v první čtvrti (3.33 UT)
26. Merkur v největší východní elongaci
28. Konec platnosti letního času
29. Měsíc v úplňku (19.49)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).

Středoevropský letní čas (SELČ) = UT+2 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz a www.udalosti.astronomy.cz

ASTRONOMICKÝ ÚSTAV AV ČR

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – ŘÍJEN 2012

Na noční obloze můžeme pozorovat i bez drahého vybavení mnoho zajímavých objektů. První podmínkou je ale kvalitní tmavá obloha bez světelného znečištění, která se dnes bohužel vyskytuje již velmi vzácně. Na městské obloze spatříme pouze nejjasnější hvězdy a hodnotně pozorovat můžeme jenom Měsíc a planety. Pokud chceme nahlédnout do vzdálenějších končin naší galaxie či za její hranice, musíme se vydat daleko za město, do míst bez veřejného osvětlení a jiných rušivých zdrojů světla. Na opravdu tmavé obloze spatříme bez dalekohledu stovky hvězd, stříbrný pás Mléčné dráhy a mnoho objektů vzáleného vesmíru. Skvělým pomocníkem pro první toulky po hvězdách nám může být triedr – binokulární dalekohled s relativně malým zvětšením a velkým zorným polem, který nám odhalí desítky zajímavých objektů. Pozor na dobré oblečení – říjnové noci jsou již chladné a zvláště v horských oblastech klesají teploty výrazně pod nulu a může být přítomen i sníh.

Říjnem začíná ideální období pro pozorování největší planety Sluneční soustavy – **Jupiteru**. Již malý triedr ukáže čtyři největší měsíce, které objevil Galileo svým primitivním dalekohledem – Io, Europe, Ganymede a Callisto. Pozici těchto satelitů můžete jednoduše identifikovat pomocí grafu – porovnejte s obrazem v dalekohledu (pozor na orientaci podle typu přístroje příp. použitého zenitového zrcátka). Silná čára uprostřed představuje kotouček planety a "sinusoidy" dráhy jednotlivých měsíčků. Větší zvětšení ukáže na kotoučku planety spoustu podrobností – malým dalekohledem spatříme minimálně dva rovníkové pásy, větší přístroje rozliší další detaily. Jedním z nich je i známá **Velká rudá skvrna** (GRS). Předpokladem je samozřejmě dobrý seeing. Tabulka níže uvádí časy (v UT) průchodů GRS centrálním poledníkem. GRS je dobře pozorovatelná vždy cca 50 min. před a po tomto čase.

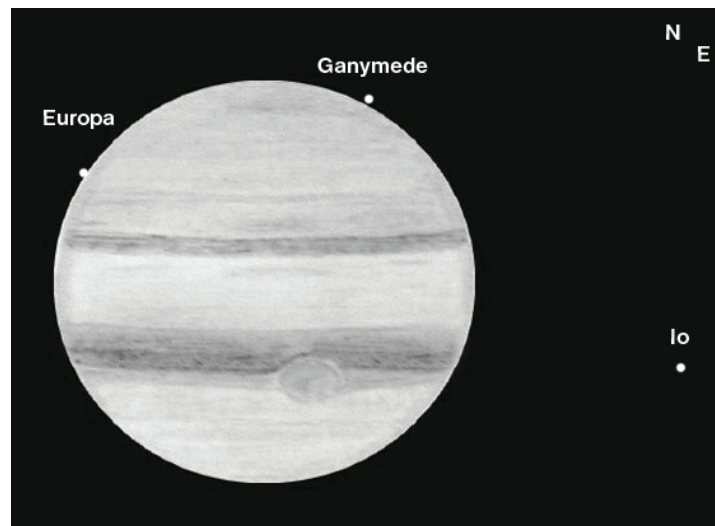
Průchody GRS v říjnu 2012 – **1**, 4:39, 14:35; **2**, 0:30, 10:26, 20:22; **3**, 6:17, 16:13; **4**, 2:09, 12:04, 22:00; **5**, 7:55, 17:51; **6**, 3:47, 13:42, 23:38; **7**, 9:34, 19:29; **8**, 5:25, 15:21; **9**, 1:16, 11:12, 21:07; **10**, 7:03, 16:59; **11**, 2:54, 12:50, 22:45; **12**, 8:41, 18:37; **13**, 4:32, 14:28; **14**, 0:24, 10:19, 20:15; **15**, 6:10, 16:06; **16**, 2:02, 11:57, 21:53; **17**, 7:48, 17:44; **18**, 3:40, 13:35, 23:31; **19**, 9:26, 19:22; **20**, 5:18, 15:13; **21**, 1:09, 11:04, 21:00; **22**, 6:56, 16:51; **23**, 2:47, 12:42, 22:38; **24**, 8:34, 18:29; **25**, 4:25, 14:20; **26**, 0:16, 10:12, 20:07; **27**, 6:03, 15:58; **28**, 1:54, 11:50, 21:45; **29**, 7:41, 17:36; **30**, 3:32, 13:28, 23:23; **31**, 9:19, 19:14.

Kromě detailů na povrchu planety můžeme malým dalekohledem sledovat úkazy jupiterových měsíčků – přechody a zákryty, příp. přechody stínů.

Mezi klasická podzimní souhvězdí patří také Perseus, ve kterém leží množství zajímavých objektů. Jedním z nich je i první objevená zákrytová proměnná hvězda **Algol** (z arabského Rás al Ghúl – „hlava démona“). Její zdánlivá hvězdná velikost se mění od 2,1 do 3,4 mag v periodě 2,87 dne. Tabulka přináší říjnová minima:

1 9:55, **4** 6:43, **7** 3:32, **10** 0:21, **12** 21:10, **15** 17:58, **18** 14:47, **21** 11:36, **24** 8:25, **27** 5:14, **30** 2:03

Kresba vpravo byla pořízena v létě malým 7cm ED refraktorem při zv. 180x. Kromě GRS zachycuje měsíc Europa těsně po výstupu z poza kotoučku planety a Ganymede krátce před vstupem za něj.

Pozice Jupiterových měsíců - říjen 2012

